

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cooperatio cum idololatria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

de m. 8. ornare heram meretricem, commitari, &c. quae tamen simplici amico non concedimus, ut colligitur ex *num. 29*. Ratio, quod servus emere dictam imaginem facilius possit, quam pictor pingere, est, quia minor cooperatio est in sola emptione: ipse enim Dominus facile emere per se posset, at non potest per se pingere.

30. Qui ex officio lecticas humeris portant, vel rhedas agunt, possuntne licite pretio conducti, puellam scienter ad lascivium adolescentem reducere? Aio non posse: quia id, nec excusat ratio famulatus; hi enim famuli, seu subditi non sunt: nec amissio lucri; quia hoc est satis exiguum, iuxta modum dicta de pingentibus Amasiam, Habeo tamen vnum apud Navarrum, l. 5. *confil. in secunda edit. conf. 5. de penit. circa finem*, ex quo aliquid benignius colligi probabiliter potest: Ex *ib.* (inquit) videtur colligi ratio defendendi multos à peccato solum meretricis, modo, ut in casu proponitur, non placeat eis peccatum, & factum obsequia praedicta ob aliquem bonum finem; puta eo, quod exhibeant illa, officij sui causam, vel ob instam mercedem: licet enim hac officia, & obsequia sint valde coniuncta peccato; non tamen sunt secundum se, & suapte natura peccata; & ideo seungi possunt à peccato per finem diversum & secundum. Hanc ille. Nota illud officij, vel ob instam mercedem.) Hanc sententiam sequitur etiam Merolla tom. 1. d. 2. cap. 4. dub. 10. coroll. uum. 280. & Diana, part. 3. tom. 6. ref. 11. excusantes eos, qui ex officio puellam in curru ad Amasiam ducunt.

31. Disparitas autem est inter hos, & inter pingentes turpia: nam si ij vectores, seu baiuli adeo sint religiosi ut nolint se, suaeque operas locare in eiusmodi vestationibus; facile in suo lucro notabiliter laederentur: quod non est communiter in illis turpibus depingendis.

32. Et hic item nota discrimen inter has artes: qui enim proficitur attem, verbi gratia, histrionicam turpia representantem, semper est damnandus. Ita Petr. Hurtad. 2. d. 7. q. 6. §. 181. (nisi forte illum rarissimum casum dictum m. 28. excipias) quia proxime eiusmodi arts adnectitur ad turpia. At non ita sculptura, pictura, baiulatus, vel similes artes: haec enim per se non sunt occasionem peccatorum in proximo, sed merè per accidens; ita ut peccata facile, & ut plurimum vitari possint.

Cooperatio Vendentium.

33. Causa iusta, & proportionata censetur, ut quis sua vendat, iactura, quam pateretur, si res suas, venales haberet: nequaquam venderet dummodo venditio non sit contra iustitiam. Itaque potest quis vendere agnum infanti, quem scit visurum ad sacrificium Idoli; fucos mulieri, quos scit emi, ut ad turpem amorem illis perverta invencas alliciat: aleas, & taxillos eis, qui in ludo illicito sunt illis abusuri. Causiones item possunt ministrare cibos in die ieiunij, tum quando debitant, an ad se divertentes à ieiunio excusentur; tum quando putant eos non excusari.

34. Potest etiam quis vendere, vel etiam locare domum suam meretrici, vel usurario publico, imò id potest fieri ex Sanch. l. 1. in *dec. c. 6. n. 20*. etiam nulla excusante causa: quia locus est valde remote coniunctus cum peccato abutentis; & sic posset etiam abuti aere, cibis, aliisque rebus innumeris: Nisi tamen locus esset ratione situs magis aptus ad alliciendos homines; vel vicinitas meretricis multum noceret honestis feminis in vicina commorantibus; nam tunc requirerent causas; qualis certa sufficiens essent, posse aliis honestioribus locari; & nisi esset lex, ne id fiat; ut certe excommunicatur in sacro Textu c. 1. de *usuris* in 6. qui domum locat usurario alienigenae.

35. Qui vendit eleculenta soluturis jejuniis, excusantur, si timent diminutionem emptorum, praecipue cum ratio ex tua denegatione ij jejunio sint vacaturi nullo enim negotio: quod tu denegas, alij porrigent. Vnum vel alteram rem non magni pretij invenditam

tibi superesse causa sufficiens certe non indicetur; ut pictura Amasiae modò dictum est. At verò diminutio cessat pretij exigui, in suis notabile damnum cum possit excrescere; satis sufficiens causa existimanda est.

36. Ad vendendum vinum scienter se inebriant causam maiorem aliquam, praeter ipsum vini mercedem, expostulat Castro Palaus, l. c. p. 24. adeo Sanch. *Ebrietas Sanchez. loc. cit. n. 33*. nempe vel timorem, ne lens vendere iniuria afficiatur à volente emere, vel timorem, ne multum sic diminuat emptores. Multum inquam; quia ebrietas videtur minus malum: quam lotio ieiunij; & ideo maiorem causam requirit: quod requirat ieiunij fractio. Simile quid hac occasione de reddente gladium furioso, vel cum illo inimico occidere volenti: nam licet ex iustitia gladium alienum reddere quis Domino teneatur; tamen in hac circumstantia furiosus, nisi à gravissima necessitate cogatur, reddere non debet; id quid sub onere restitutionis, si damnum forte sequitur, ut dicitur *inferius* l. 8. tr. 4. c. 1. §. 3. n. 6.

37. Peccant cum onere restitutionis ij, qui tradunt vinum, frumentum, ceteraque aliis, ut hi cum iustitia ea vendant: quia hi operantur nomine illorum. At si eodem vendas aliis, quos scis per fraudem miscendo, vel aquam vino, vel demendo de mensura; & calidum esse revendituros; tunc licite poteris, quando tu nisi tu vendideris, difficulte, vel cum tuo damno, aliis vendere cogeres: nam si aliis sine tuo damno & que posses, cur ex Charitate non debeas: Ita Sanch. l. c. n. 27. Castro Pal. l. c. n. 3. leg. Dian. p. 3. tr. 6. ref. 44. Meroll. tr. 1. d. dub. 10. coroll. 6. n. 305.

Cooperatio cum Idololatria.

38. Idoli eiusque templi fabricatio, ut item Idoliam facti venditio, cum sint ordinatae ad Idololatriam non possunt ex se licite praestari in gratiam eius, qui ut hunc finem scitur ea velle: qui sunt clare, & valde immediatae occasiones Idololatriae; qualis certe non est agni sacrificandi venditio, cum agnus multis aliis rebus non peccaminosis vsui sit.

Vigentissima tamen existente causa (ut esset, secundum iterum, iuxta dictum n. 28. magna paupertas artificis) peccatum vitaretur. Ita Castr. l. c. p. 12. n. 7. Tennerus l. 3. d. 1. q. 9. dub. 5. n. 144. quia (quidquid aliqui dicant) non sunt actiones intrinsece malae sed ex se indifferentes, cum Idolum possit appeti ad honestos fines, nempe, ad ornandam domum, vel ad memoriam Antiquitatis conservandam: templum verò, ad vsus humanos licitos, &c. De ingressu in templum Idoli, deque genuflexione ad illud, dixi per occasionem lib. 2. c. 1. §. 3. n. 11.

Cooperatio cum ministrante indigne Sacramenta, &c.

39. Si Sacerdos sit in mortali, idque tu certo cognoscas, (nam si abest certitudo moralis, semper erit bonus praesumendus) non peccas petendo, ut is conficiat Sacramentum, v. g. ut te absolvat, quando alius bonus praesto non est: quia tunc necessitas, seu spiritualis utilitas te excusat à peccato, quod Sacerdos ille, posset media saltem contritione, vitare. Ita Azor. p. 1. l. 12. c. 17. q. 7. Sacerdos, inquam, si Patrochus sit tuus, si ve nequam; eadem enim mihi videtur virtusque ratio. An liceat ab eiusmodi Sacerdote Sacramenta petere, quando sunt alij probi, à quibus petere possumus; inquam, licet solum ex eo capite, quod is est paratus dicam *mor. n. 6*.

40. Si Sacerdos esset excommunicatus, distinguendum diligenter est: si enim esset vitandus, hoc est, publicus percussor Clerici vel nominatim denuntiatus; illi tunc à te exposceretur, ut is Sacramenta conficeret. Ita Suar. de *confid. l. 4. c. 16*. quia tunc communicare in divinis cum excommunicato vitando; imò, quoad confessionem, invalide, eam ab illo suscipies, siquidem ab vitando Ecclesia vel solit, vel suspendit omnem iurisdictionem. At verò, si est non vitandus, hoc est, si habet quancum